

**XAKOO TNUU NI NAXI NI'IXI KOO, TAXIVA'A NAXI TU'A NDA DE TYU'UN XA'A NTSIIAVI
NDA'A ÑUU DE ÑUU TU'A TNU'U DÁAVI NDOO TENTSIO'O.**

**XAKOO TNUU NI NAXI NI'IXI KOO, TAXIVA'A NAXI TU'A NDA DE TYU'UN XA'A NTSIIAVI NDA'A
ÑUU DE ÑUU TU'A TNU'U DÁAVI NDOO TENTSIO'O.**

NDA'A XI KU I

ÑA'A KGUNI KOO

Tee tnuu ni yu'u ndee, kutuva'a de na ndañú'u va nuu ni'ivi ñuu tu'a tnu'u daavi naxi ndaka ve vaxi, ana tyindee tna'a da ve, ana xata da ve ndee nduu ña'a; tee tnuu ni yu'u ndee tatyi tnu'u xi ni'ivi ñuu, naxi ka'antya ve, ana kuña'a da xi de ana yu'u ndee da ve de xituvaa ve yodo.

Kge'e na'a ña'a ndaka ñuu Tentsio'o kgua'a, de kge'e na'a tnu'u tu'a nde, na'akadaxi De'en Koo tikgu'a náhuatl, Totonakuj tikgua'a totonaco, Ñuu Davi tikgua'a mixteco, Hamaispini tikgua' tepehua, Hñahñu tikgua'a otomí, N'guiva tikgua'a popoloca, Hashura enima tikgua'a mazateco; nguu xika kuia ngui na nga ndoo nde Tentsio'o, te kge'e ña'a kata taxi va'a nde, na'akada xi ana tyindee tna'a da nde, ana kida tyuun da nde, ana ndaka da nde ñuu nde vaxi de ntsiavi naxi tu'a nde.

Naxi tee tnuu ni tutu kata xi yo'o xa'a ña'a kutuva'a de ndee xa'a ntsiavi nda'a ñuu de ñuu tu'a tnu'u davi, ndee nduu ña'a de ne'e nuu xi ñuu ni'ixi nde'e xa'a jin.

Ndee nduu ña'a Tentsio'o de ndee nduu ña'a Ñuu Nda ni'ixi nde'e xa'a nda'a ñuu de ñuu tua'a tnu'u davi, yo'o tee tnuu ni naxi ni'ixi kada nde:

- a) Ni'i xi yu'u ndee de kutuva'a naxi ndaka ni'ivi ñuu vaxi, naxi tu'a nde de mda ndoo nde ña'a ni'ivi nxga'anu, ni'i xi ndee xa'a ntsiavi ni'ivi ñuu de naxi xanuu danunuu nde;
- b) Te ia ña'a ni'ixi ndandaa ini xi tna'a ntyite ñuu jin, ni'i xi na nduku ania'a dgii xi kuvi ndu ndaa naxi va kuu ña'a ndoo nda de kida tyuun nda in in kivi kgua'a;
- c) Je dikguani ni'i xi kuita ntyikgu naxi tee tnuu ni yo'o de naxi nduu ña'a ndaa, dikgua kuvi ntsiavi ni'ivi ñuu de nde'e xa'a danunuu ñani tna'a nda.

NDA'A XI KU II

**ÑÁ'A NDUU
KUENDA XI NTSIIAVI
NI'IVI ÑUU TU'A
TNU'U DAVI.**

Tatyí tnu'u kata xi xata ne'e yo'o, xituvá'a ndee nduu ñá'a tu'a tnu'u davi, te je dikgua nduku ka nduu ñá'a ndee di'i, ndee tnuxaki de ndee tsikgiu'u.

Kuvi ntsiavi nda'a ñuu de ñuu tu'a tnu'u davi tikgua'a mee xa'andi xi nde kuvi tyu'un xa'a nde nduku nde nuu ndee nduu ñá'a, naxi da ndañu'u xi ñuu nde, ngu kguni va xi tatu ni'ivi kada daa.

Tna'a nduu nda ni'ivi ñuu, te ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, nyava ni'ivaxi da ntsi'ini ve ndo'ó, nyava ni'ivaxi da kikua nde ndooó, nyava ni'ivaxi kgiu'u kguaa ve ndo'ó te ñu nguvi yonoaxi kgiu'u xi nde ndo'ó nakuatyí xi nda. Ni'ixi nda tnu'u nda de dakguaa nda nakuatyí xi nda De'en Davi xi nda.

Kuvi ndu tna'a nda na nduku nda de tyu'un tna'a nda ania'a diin xi kuvi ntsiavi ni'ivi ñuu tu'a koo de ku tu'a ve tnu'u xi nda De'en Davi, je dikgua ni kuvi na nduku nda taxiva'a nda naxi ndaka nda vaxi, ana ntyixi ñá'a da nda, ana ndoo da nda, ana tyindee tna'a da nda, ana yu'u ndee tna'a da nda de ntsiavi naxi taxiva'a nda vaxi.

Kuvi ndu tna'a nda xi'in ndee ntsina'a nda de na nduku nda diin xi kutuva'a nda ñuu nda de je dikgua ni na nduku nda ndakoo ñuu nda, te je kuvi na nduku nda ania'a diin xi kuvi ndu ndaa naxi ndaa va kuu ñuu nda.

Ni'ivaxi kgiuntsa kguaa ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi.

NDA'A XI KU III

**XA'A NDEE DI'I DE
NAKUATYI TSITSIIIN
TU'A TNU'U DAVI**

Ndee nduu ñá'a Tentsio'o ni'ixi da kguni tnu'u nde de tyindee nde nda'a ñuu de ñuu tu'a tnu'u dávi, ania'a diin xi ntsiavi ni'ivi di'i kuvi ka nduu ñá'a ve te kguni ve, te je kuvi kada ve aní'a va tyuun kguni ve, tikgua'a kuvi kgu'u ve ami'i va xo'o ve kgu'u ve.

NDA'A XI KU IV

**NYAVA NI'IVAXI DA
U'UVI VE NDO'Ó NAXI
KATYI NDA**

Ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi taxivaá'a ñá'a kata mda ndoo ndee ni'ivi nxga'anu ndo'ó, ni'ixi yu'u ndee nda tatyí tnu'u xi nda, xiin xakova'a ana ni'idaxi kudgi'ini tna'a nda, xiin xaková'a ana ni'idaxi ka ndoo nda de kudgi'ini tna'a nda, xiin xaková'a anada kuvi ka ndoo nda ñuni'ivi.

NDA'A XI KU V

**ANA NDOO DA NI'IVI
ÑUU DAVI DE ANA
KAKGUA DA VE**

Nuu ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi xakova'a tatyí tnu'u xi Ñuu Ko'oyo, da ndañu'u xi ntsiavi ñani tna'a nda kguni nuu ana víi da de kata tnu'u xi Ñuu Ko'oyo.

Ndee nduu ñá'a Tentsio'o de ndee nduu xa'andi ni'ixi dakutyi de kada nde daa ku tu'a ni'ivi ñuu tnu'u davi xi Ñuu Ko'oyo,

- Mee nda nduu nda mee nda, danguuxi víi naxi tu'a nda de ndaka nda kgua'á, mee nda ndúu yú'u nuu Ñuu Ko'oyo.
- Da ndañu'u xi dakguaa nda nakuatyí xi nda na'a ntsiavi dgii xi ana kata da tatyí tnu'u xi nda, naxi ndaka ni'ivi ñuu nda de tu'a ve; ni'ixi tyuna'a nda nakuatyí nda kgua'anu ana ni'idaxi kutuvá'a nda ñá'a kgumi nda ñuu nda, ana da tekú da nda tnu'u xi nda de naxi ndatnu'u de taxivá'a tnu'u xi nda.

Ndee nduu ñá'a Tentsio'o de ndee nduu ñá'a in in ñuu ni'ixi kutuvá'a nde naxi tee tnuu ni dakguaa nakuatyí jin; te kuvi kindee nde naxi da ndañu'u xi kuendaxi xa'á tnu'u xi ni'ivi ñuu, dikgua kuvi ntsiavi ñá'a tu'a nakuatyí koo.

Ñuu xiin tu'a tnu'u dávi, uvi na'a tnu'u ni'ixi dakguaa nde de nda tnu'u nakuatyí jin, dikgua tee tnuu ni koo ntsiavi nda'a ñuu Tentsio'o xii tu'a tnu'u dávi.

NDA'A XI KU VI

**ANI'A DIIN XI KUVI
KAKGA NI'IVI TU'A
TNU'U DAVI XA'A ÑUU
VE NUU NDEE NDUU
ÑÁ'A TENTSIO'O DE
NUU NDEE NDUU
XA'ANDI ÑUU VE.**

Daa nwita nde nduu ñá'a Tentsio'o de ndee Ye'e Xa'andi, tee tnuu ni ania'a tyuun ni'ixi koo; xa'a jin mee nde ni'ixi yu'ú nde ni'ivi ñuu de ni'ixi ke'en kuenda nde naxi na kakga ni'ivi ñuu, dikgua kuvi tyindee ni'ivi ñuu ni'i ve naxi kanuu ka da ndañu'u ñá'a xi, na'a kada xi ni'ive ñá'a kuxi ve, kanda'a ve, kunduu tna'a ve, ni'i ve xiin koo ve de ina'a ka naxi da ndañu'u ñá'a xi.

NDA'A XI KU VII

**ÑÁ'A XINI VANI ÑU'U
PE'E NDO'Ó**

Ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi xi'in ntsiavi ndee nduu ñá'a Tentsio'ó ni'ixi tyu'un tna'a nde ana kutuvá'a da naxi xini vani ñu'u pe'é ndo'ó; te ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi mee nde nununi ni'ixi kaku ndee naxi da ta'avi de xini vani ñu'ú pe'é ndo'ó.

NDA'A XI KU VIII

**ANA NI'IDAXI
KUTUVÁ'A TYUUN XI
NI'IVI TU'A TNU'U DAVI**

Ntsiavi ni'ivi ni'ixi kudi'ini nde ami'i ndutna'a ni'ivi ndu ndaa iin tutu xi ve, te ni'ivi ñuu davi te inga ka ñani tna'a nda, inuni ni'ixi yu'u nde ni'ivi jin.

NDA'A XI KU IX

**ANA NI'IDAXI KADA
NDAA XA'A NI'IVI TU'A
TNU'U DAVI**

Ndee nduu ñá'a Tentsio'o de ndee nduu xa'andi nda'a ñuu, ni'ixi ke'en kuenda nde naxi tee tnuu ni ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, ana kida ndaa da ve naxi kuu ñuu ve, ndeni na nwua'a kue'e va ñani tna'a nda iin va diin xi naxi na tee tnuu ni koo da.

NDA'A XI KU X

**KUENDAXI ÑÁ'A NI'IXI
KUÑÁ'AXI NDA DE
KUTUVÁ'A NDE NDO'Ó**

Ntsiavi nda'a ñuu Tentsio'o de ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi ni'ixi kuñá'a xi nde, ndee nduu ñá'a ni'ixi nde'é xa'a jin, kuñá'axi ni'ivi ñuu de kutuvá'a ña'a tna'a ni'ixi.

NDA'A XI KU XI

**ANA ÑU'U TNA'A DA
VE'E XITUVÁ'A NI'IVI
ÑUU TU'A TNU'U DAVI**

Ñuu ndoo ni'ivi tu'a tnu'u davi, ni'ixi koo kanuuvu ndee nde'é xa'a ni'ivi tu'a tnu'u davi jin, te je kuvi tyu'un tna'a ania'a ina'a ka diin xi kuvi tyindee ni'ivi tu'a tnu'u davi jin.

NDA'A XI KU XII

VE'E TENTSIO'O XIIN NDÉ'E XA'A NI'IVI ÑUU TU'A TNU'U DAVI

DIIN XI KU I

**ANA ÑU'U TNA'A DA DE
ANA XITUVÁ'A DA VE'E
TENTSIO'O XITUVÁ'A
NI'IVI ÑUU TU'A TNU'U
DAVI**

Ve'e Tentsio'o nde'é xa'a ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi jin, kuendaxi ni'ivi ñuu nduu te kutyuun daa xi mee xi nde'é xi xa'a naxi nxakoo tnuu ni xi, nxa kgu'u tna'a ana kada tyuun da nde, mee nde kuendaxi nduu naxi kgunixi nde te mee nde nduu nde mee nde naxi tyu'un tna'a nde de kida tyuun nde, xakoo tnuu ni mda'a dgi'u kada tyuun xi'in nde de ana kada tyuun da nde, te Tentsio'o jin ndoo nde.

Ndee yo’o nde’e xa’á ni’ivi ñuu tu’a tnu’u davi de ñani tna’a nda ngaku nuu tyikantyii, kguni tyindee, tyu’u tna’a, kada ndaa, tyu’un xa’a, kuita ntyikgu naxi kuvi koo xa’a ni’ivi ñuu tu’a tnu’u davi de ñani tna’a nda ngaku nuu tyikantyii, kguni tyindee ndane’e de ndu kaxi naxi ndaka ni’ivi ñuu vaxi, naxi tu’a nde te danguuxi tyindee ñani tna’a nda víi ka ndoo ve de víi kunduu tna’a ve.

Yo’o kgua’a tee tnuu ni ana kguni da Ve’e Tentsio’o ka ndaka xi mee xi:

- I. Kguni nde’é, yu’u ndee de tyu’u xa’a ana víi da de kata ña’a kge’e na’a tu’a nda Tentsio’o xi nda, ana víi da kge’e na’a diin xi kida tyuun ni’ivi ñuu;
- II. Nakguni ña’a yo’ó Ve’e ña’a ni’ixi yu’u ndee naxi dadava ini ni’ivi ñuu tu’a tnu’u davi, tnia’a mee nde tu’a ana kida tyuun da nde vaxi, mee nde nduu nde mee nde.
- III. Tu’un xa’a víi kunduu tna’a ntsiavi nda’a ñuu ndoo Tentsio’o, te ni’ivaxi kuaku ndee ñuu jin ñu ni’ivivaxi kgiu’u kgua’a ña’a, ntsiavi ñuu ji ni’ixi yu’ú de tyindee, ni’ixi ku tu’a nda naxi kgumi ina’a ka ñuu, dikgua víi kunduu tna’a nda de yu’u ndee tna’a nda.
- IV. Ni’ixi nde’e de tyu’u xa’a ntsiavi ni’ivi tyindee ana va na ka nduu ni’ivi jin, inuni ni’ixi kunduu tna’a nda, de ni’ixi na nduku ania’a diin xi tyindee ni’ivi ñuu tna’a iinvi Tentsio’ó.
- V. Na nduku ania’a diin xi kutuva’a nda naxi xini vani ñu’u pe’é ndo’ó ntyite ñuu nda de tna’a ntsiavi nda’a ñuu ndoo ñani tna’a nda tu’a tnu’u davi.
- VI. Inuni na nda koto ndee nuu naxi va na kada xa’a ni’ivi ñuu, ni’ixi na nduku ka’avi de ka kindee ni’ivi di’i tu’a tnu’u davi nuu naxi va na kuvi tyindee ñani tna’a nda, te je dikgua ni ni’ivi di’i ngaku do nuu tyikantyii.
- VII. Dedo ni’ixi ka kitnu’u xi ni’ivi ñuu tu’a tnu’u davi de ñani tna’a nda ngaku do nuu tyikantyii, naxi dadava ini ve daa na nduku ndu ndaa iin tutu kata xi kuvi tyindee xi tikgua’a kua’a kue’e xi ni’ivi ñuu nuu naxi ña’a tee tnuu ni jin.
- VIII. Ni’ivaxi kivi ni’ivi ñuu tu’a tnu’u davi te ni’ixi tyu’un xa’a kada ndaa xa’a nde do ana tu’u da ni’ivi ñuu ji kada ndaa ve xa’a naxi va xanuu ve.

Yo’o tee tnuu ni naxi kuvi kada de tyindee Ve’e Tentsio’ó nde’e xa’a ni’ivi tu’a tnu’u davi:

- I. Naxi tee tnuu ni tyindee ntsiavi nda'a ñuu, ni'ixi na nduku ania'a diin xi kuvi da naxaa nuu ni'i ñuu tu'a tnu'u davi de nuu ñani tna'a nda nguku do nuu tyikantyii.
- II. Ve'e ne'e nuu Tentsio'ó ni'ixi ntsi'ivi xi nde'e xi de kindee xi nuu ania'a tyuun tee tnuu ni koo da, tikgua'a naxi kuvi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi te je dikgua ni ni'ixi kutava'a na koo da naxi na katyi xa'a ñani tna'a nda.
- III. Ni'ixi na nduku da tnani da kguni tnu'u ntsiavi ni'ivi ana ni'i da xi yu'u ndee, kutuva'a de kuitnii nakguni de yu'u ndee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ni'ivi ngaku do nuu tyikantyii.
- IV. Tyu'un xa'a, ndada kaxi de tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi ka nduu nde mee nde, ana tu'a da nde kada tyuu nde.
- V. Na nduku diin xi, tyu'un tna'a de nde'é koo da naxi kuvi kada xa'a ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi.
- VI. Katane'e naxi kuvi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, na koo da nde'é xa'a ni'ivi ñuu jin.
- VII. Da teku, katane'é de tyu'u xa'a nda da ndaa tutu kata xi xiin tee tnuu ni ña'a ni'ixi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi.
- VIII. Ndee ne'e nuu xa'a ña'a kuu yo'ó ni'ixi ndatnu'u nde xi'in ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, ani'a tyuun, ania'a diin xi kuvi nani'i ini naxi tu'u ni'ivi ñuu, dikgua kuvi tyindee ña'a de da kga'a ndodo ana ni'idaxi yu'u ndee tna'a nda.
- IX. Nde'é xa'a ni'ivi di'i tu'a tnu'u davi de ni'ivi di'i ngaku do nuu tyikantyi, na kutuva'a nda nde, yu'u ndee nda nde de ndee koo xa'a ña'a endenuu na koo ndee di'i jin, na kuvi na dakguaa nde de kada tyuun nde ami'i va kguni nde.
- X. Tyu'un xa'a na kguni, kutuva'a de yu'u ndee nakuaty tsitsiin, ndee tnuxaki de ndee tsikgiu'u tu'a tnu'u davi, nakuaty ngaku do nuu tyikantyi te je dikgua ni'ixi kutuva'a de yu'u ndee ni'ivi nxga'anu, ni'ivi ku'uvi ndee ni'ivi ina'a dadava ini xi. Ni'ivaxi kuaku ndee tna'a nda.
- XI. Tyu'u xa'a na nduku nakguni de yu'u ndee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, tna'a ndee ndoo Ñuu Ko'oyo de tna'a ndee ndoo inxoka diin ñuni'ivi.

- XII. Tyu'u xa'a nakguni, yu'u ndee ni'ivi ñuu ngaku do nuu tyikantyi te nde'evi ve nduu ve ni'ivi Ñuu Ko'oyo, te ni'ixi kgani ityi kuvi vii ka ndoo nda xi'in ntsiavi ñani tna'a nda, xa'a jin da ndañu'u xi tee tnuu ni naxi kada kuvi tyindee yu'u ndee tna'a nda.
- XIII. Ve'e ne'e nuu Tentsio'o xi'in ina'a ka ndee nduu ña'a Tentsio'o, ni'ixi tyindee tna'a nde na nduku nde, ni'i ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, ni'i ve tyindee ña'a ndee nduu ña'a, naxi na da ndañu'u ña'a xi.
- XIV. Tyu'u xa'a xi'in ina'a ka ndee nduu ña'a na tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, na kuvi kata nde ana kguni nde ka nduu ña'a, ka ne'e nuu xga'a ve, mee ni'ivi ñuu ni'ixi nduku ana ka nduu xa'andi xi ve de ana ka ne'e nuu xga'a.
- XV. Tyindee tu'a koo de kutuva'a ñu'u pe'é nda de naxi nduu kuendaxi ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, tna'a kadaxi tikui, yodo, kitsi, yutnu, yuku, ita de ntsiavi naxi da ta'avi ñu'u pe'é.
- XVI. Tyu'u xa'a de na nduku tyu'u tna'a xi'in ndee nduu ña'a de ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, nda tnu'u xi tna'a anada kuvi taxiva'a de kutuva'a naxi xini vani ñu'u peé ndo'ó, dikgua kuvi vii ka ndoo nda xi'in ñuni'ivi.
- XVII. Tyindee, kuu ni'ivi ñuu tu'a tnu'a davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyii anada kuvi ndada ndaa nde xa'a ñu'u nde, ntyite ñuu nde, anada kuvi nduu nda naxi va xanuu ni'ivi ñuu nda, dikgua tee tnuu ni tyindee tna'a nda do Tentsio'o xi nda.
- XVIII. Nde'é va'a naxi tee tnuu koo xa'a ni'i ñuu Tentsio'ó, naxi ntee tnuu ni ndee nga nduu ña'a, te ia ña'a ni'ixi dgama va'a te dikgua jin ni'ixi kada da, ni'ixi ndatnu'u xi'in ina'a ka ndee nduu ña'a, dikgua kuvi ndakoo ñuu jin, ndakoto ndee tnu'u tu'a ve de naxi tu'a ve, iji diin xi dakgua tna'a nda, nde'e nda de teku xi nda naxi v'ii ia inxoka ñuu.
- XIX. Dava'a, da teku tnu'u, da tnani naxi ja mda teku xa'a ñuu tu'a tnu'u davi de je dikgua ni ni'ivi ñuu ngaku do nuu tyikantyi, iji diin xi kuvi tu'a koo naxi ia ntyite ñuu jin, mda'a kge'e de vii ña'a tu'a nde, dikgua da xo'o xi nda mee nda dakgua nda de kudgi'ini tna'a nda.
- XX. Tyindee nda da kaxi kuita ntyikgu naxi vii de kata kgumi ntyite ñuu tu'a tnu'u davi xi'in ntsiavi naxi xakoo va'a ntyite ñuu jin.

- XXI. Tyu'u tna'a na tyu'u taxi de kada da ania'a diin xi koo tyuu da nda'nu'u xi ntyite ñuu jin, na'a kada xi nduva'a ityi nde, xiin dakgaaa nde, ve'e xiin ndoo nde, xiin na ka'andi tikui, ña'a dantyo ntyite ñuu, tikui, naxi ni'ixi nduva'a de ntsiavi ania'a tyuun da nda'nu'u xi, dikgua kuvi endenuu ka ndoo ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi xi'in ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi; te je dikgua ni'ixi kuaa kanixoo ana tu'a da ni'ivi ñuu ña'a kuendaxi ana xata da ve ni'ivi ka nduu xa'andi xi ve, de kuendaxi xa'a tyuun kida ni'ivi ñuu jin je ni'ixi na nduku nkakoo, ndu vii.
- XXII. Ni'ixi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, ni'ixi dakga'ama ndee nduu xa'ani naxi da nda'nu'u xi tu'a nde koo de je dikgua ntsiavi ni' i ñuu, kguni xi tu'a nde koo ana da kuvi tyindee nde mee nde.
- XXIII. Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o, mee nde ni'ixi kuita, tyu'u tna'a, da kguni tnu'u ni'ivi ñuu de kutuva'a na tekui xi, kge'e kuenda de kada daa naxi xikga ni'ivi ñuu; danguuxi ña'a va'avi nduu xi ña'a tekui xi ndee nduu ña'a ni'ivi ñuu jin, te ni'ixi nde'e na kada kaa naxi da nda'nu'u xi ni'ivi ñuu jin.
- XXIV. Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o ni'ixi tyindee nde ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, de ina'a ka ndee nduu ña'a, nde xa'andi de ina'a va ka ndee da nda'nu'u xi kguni tnu'u de tu'a nde koo ana ia da kuendaxi ana ni'idaxi tyindee ni'ivi ñuu.
- XXV. Tyu'u tna'a, nde'e koo da naxi tee tnuu ni kada tyuun xa'a endenuu ka ndoo ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi; ni'ixi kutuva'a te dikgua ndaa vi koo da naxi katyi tyindee ñani tna'a nda.
- XXVI. Da tekui, na nduku, tyu'un xa'a, kuita ntyikgu de nde'e tyi ndaa ia naxi tee tnuu ni ania'a tyuun kuvi koo ntyite ñuu nda ndatnu'u nda De'en Davi xi nda. Ni'ixi ka ndaka tna'a xi'in ni'ivi ñuu jin ku'un dikgua ndaa vi koo naxi xakoo tnuu ni.
- XXVII. Ni'ixi tyindee, tyu'un xa'a de kaxi vi koo ña'a katni ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, na vii na katni ve nuu tyuun xi ve, xa'a jin ni'ixi na nduku ania'a diin xi kuvi ni'i tyuun ni'ivi jin, va'avi nde'e naxi kida ni'ivi ñuu te je ndatnu'u nda xi'in ve naxi xikga ve da nda'nu'u ña'a xi nuu tyuun xi ve, dikgua kuvi tyindee tna'a nda.

- XXVIII. Tyindee de tyu'u xa'a xi'in ndee nduu ña'a Tentsio'o jin, kuendaxi ana xitu da ni'ivi jin vaxi de ania'a diin xi kuvi tyindee ni'ivi jin kuvi vii ka kgua'anu itu ve, iji diin xi na nduku ni'ivi ñuu ka nduu ve mee ve ña'a tyi'i ve viu ji, de dikgua je mee nda kuvi ka kuñu'u nda mee nda, va'avi ndatnu'u nda xi'in ni'ivi ñuu, ña'a diin xi kuvi tyindee tna'a nda.
- XXIX. Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o yo'ó da ndañu'u xi ka kgu'u nde ina'a ka xoo kuvi ku tu'a dutyi ka nde xa'a anada kuvi tyindee dutyi ka nde ni'ivi ñuu jin.
- XXX. Tyu'u tna'a diin xi anada kuvi ndatnu'u nuu ni'ivi jin de dikgua tu'a ve koo naxi kuvi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, te je dikgua ni ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi.
- XXXI. Na nduku ana nduu ndee kuvi tyindee dava'a iin diin xi anada kuvi kada tyuun xi'in ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi.
- XXXII. Ndatnu'u xi'in ntsiavi ni'ivi de ndee kida tyuun de nduu nde mee nde de je dikgua ni ndatnu'u xi'i ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, dikgua kuvi tyindee ni'ivi ñuu xa'a xi kuu jin.
- XXXIII. Da tekun mda'a ñuu ndoo tu'a ve tnu'u davi de je dikgua mda'a ñuu ndoo ngaku do nuu tyikantyi, xa'a jin kuvi ntsiavi ni'ivi kuvi tyindee.
- XXXIV. Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o ni'ixi ntsi'ivi nde xiin ka'avi mda'a dgi'u ni'ixi ni'i iin iin ñuu tu'a tnu'u davi de ñuu ngaku do nuu tyikantyi.
- XXXV. Nde'é, kada da de kuita ntyikgu ana da kada tyuun da di'un xa'a ña'a ni'ixi tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñuu ngaku do nuu tyikantyi, ni'ixi da kada tyuun di'un xa'a ni'ivi ñuu jin, va'a vi ni'ixi kutuva'a koo da naxi tee tnuu ni.
- XXXVI. Tyuna'a anada ndaa vi kuvi da kada tyuun di'un tee tnuu ni tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, xa'a jin ndaa vi ka ndaka kgu'u naxi ni'ixi koo.
- XXXVII. Danu'u di'un nuu nda'a ñuu de ñuu tu'a tnu'u davi, ndee xa'andi, ndee ne'e nuu xi ni'ivi ñu una xaa di'un ni'ixi kada tyuun xi'in nde, dikgua tee tnuu ni koo da de tyindee ndakoo ñuu jin.
- XXXVIII. Ni'ixi tyu'u tna'a kata ndee ka ne'e nuu do xiin ndoo ñuu tu'a tnu'u davi, ndee jin nde'e xa'a Ni'ivi Ñuu tu'a tnu'u davi, dikgua kuvi na nduku kada da tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi jin.

- XXXIX. Na nduku diin xi, taxiva'a, kutuva'a, ndada nde de da ntyinuu nu ina'a ka ndee nda kgua'anu vaxi, xa'a jin tu'a nde koo naxi mda ndoo ndee ni'ivi nxga'anu ndo'ó, tatyi tnu'u xi nda, xiin xakova'a ntsiavi naxi tu'a ni'ivi davi, ñuu pe'e nda, tyuun xi nda, ana ndoo da nda de ntsiavi naxi kata de víi ia ntyite ñuu nda.
- XL. Ndatnu'u, na tyu'utaxi kutuva'a naxi mda ndoo ndee ndee davi ndo'ó, da ndañu'u xi tu'a nda koo naxi nguida ndee ja yata ka xi, da ndañu'uxi tu'a nda koo ana nduu ndee nguida tyuun jin, ana nduu ndee mda tekunaxi tsivi nda, ana kida ña'a da xi nde mee nde nga'a; da ndañu'u xi ntsiavi iji nakoo ntyika tutu.
- XLI. Na nduku anada tyu'un tna'a tyindee ndatnu'u tnu'u davi xi ñuu nda Ñuu Ko'oyo, na da xo'o xi nda tnu'u De'en Davi xi nda, na ndane'e ntsiavi tnu'u davi ndatnu'u ñani tna'a nda Tentsio'ó. Ni'ixi n andada tnu'u xi nda ania'a tutu ni'ixi kguni tnu'u ni'ivi ñuu, ni'ixi na nduku ana n anda De'en Davi tutu kguni da kguni tnu'u jin.
- XLII. Da kge'e ityi kuvi na kguni na tyu'utaxi dakgua nakuatyí ji De'en Davi tna'a da xai vi nde dakguaa tsitsin nde de ina'a ka xoo da dakguaa nde; de je ni'ixi va'avi nde'é ana tyu'un tna'a da ana ni'i da xi dakguaa nakuatyí Ñuu Davi jin, dikgua na tyu'utaxi de kaxi vi koo ni'ivi Ñuu Davi, iji diin xi na ngoo ti ku ana víi da nga ndoo ndee davi kge'e ña'a tu'a.
- XLIII. Ni'i xi na nduku ana da de ami'i kuvi ka ndoo de ndu tna'a nakuatyí Ñuu Davi de nakuatyí ngaku do nuu tyikantyí, dikgua kuvi kunduu tna'a nde.
- XLIV. Ni'ixi da tnani de dakgua nakuatyí jin ana kuu ña'a da xi ni'ivi ji nga'a ña'a kguni xi ve nda'á yuku jin.
- XLV. Ntsiavi ni'ivi jin ni'ixi kuvi kuu ñaa'a xi, ndee nduu ñá'a kuendaxi ñá'a kuu ña'a xi nda ni'ixi ka ndaka tna'a xi'in kgu'un, na da tnani ntsiavi ni'ivi ndatnu'u tnu'u davi, nyava ni'ivaxi kanixó, inuni ni'ixi yu'ú ni'ivi jin.
- XLVI. Tyindee na kguni ña'a danguuxi ni'ivi kata nduu ana tu'a kada ña'a xi ve ñani tna'a nda ña'a kguni xi ve nda'a yuku jin de ntsiavi na'a ña'a tu'a ve jin.
- XLVII. Tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi ka kgumi ve xii da kguni tnu'u tna' ve xika vi ndatnu'u ve tnu'u xi ve de ndatnu'u ve naxi kuu de tu'a ve ñuu ve, ana ndoo da ve, ana ku kga'anu da ñuu ve, xiin na kuvi tekunaxi ntsiavi nde ana dañu'u da nde ana tsivi da nde; te je dikgua ni na kuvi ndatnu'u nde ania va tnu'u kguni nde.

XLVIII. Tyindee tna'a xi'in ndee nde'e kuendaxi ña'a yu'u nde tna'a ntsiavi ni'ivi, dikgua na nduku ka nduu ña'a nde di'i nuu ndee nduu ñá'a Tentsio'o de je dikgua ni na kuvi ka nduu ñá'a nde ñuu nde, de dikgua na kanixoo ña'a kguaa kida ni'ivi jin, ni'ivaxi dikgua koo, ni'ixi yu'u ndee nakuaty tsitsin de nakuaty ngaku do nuu tyikanty.

XLIX. Tyindee tna'a xi'in ndee nduu ñá'a na yu'u ndee ntsiavi ñani tn'a nda de je dikgua na yu'u ndee ntsiavi ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikanty.

L. Dakgua ndee n andada tnu'u davi, ana tyindee da nde mee nde nuu ana va kguni nda tnu'u xga'a de kitnu'u ñá'a ve, ana na ka nduu va ni'ivi na ka ki tnu'u ñá'a jin, dikgua kuvi tyindee ni'ivi ñuu mee ve ana n anda tnu'u xga'a.

LI. Nakgani ana ia da kuendaxi ñá'a kiu'un nda tutu xi in naxi tu'a nda tikgua'a dava'a nda de ana ni'idaxi kada tyu'u xi'in naxi tna'a nda tikgua'a dava'a nda.

LII. Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o ni'ixi ka ndoo tu'a nde da tna'a nde naxi kguni ni'ivi jin tu'a ve koo; ni'ixi ka ndoo tu'a nde teku xi nde naxi na katyi ndee Ne'e Nu kuendaxi ñá'a Nde'e xa'a Ni'ivi jin, ndee ina'a ka nduu ñá'a Tentsio'o jin kuvi ndande'e nde tnu'u xi nde te ia iin ña'a ni'ixi ndada ndaa.

LIII. Tyindee ni'ivi kguni dakgua de ni'i ve tutu xi ve ñá'a ngu tu'a ve ana ni'idaxi da teku ve tnu'u davi xi nda te je dikgua ni de'e kutnu jin.

LIV. Ntyite ñuu ndatnu'u tnu'u davi nakava tyindee koo ni'ivi ndatnu'u De'en Davi Ye'e Xa'andi jin, dikgua naxi va na kakúu, De'en Davi xi nda kgua'a nandaxi naxi ni'ixi tu'a nda koo.

Ve'e Tentsio'o kgua'a tyu'un tna'a ana kuvi da kguni tnu'u ni'i ñuu tu'a tnu'u davi naxi da nda'ñu'u xi tu'a nda koo; ndaa vi ni'ixi nakgu'u tna'a ana ni'idaxi kada tyuun, xiin kuvi kguni tnu'u naxi ni'ixi kada ndee nduu xa'andi de ndee ne'e nuu xi ni'ivi ñuu tn'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikanty; te je ni'ixi nde'é ana ñu'u tna'a da naxi tee tnuu ni koo xa'á ñuu tu'a tnu'u davi, te je dikgua ni'ixi na kguni naxi nduu kuendaxi ni'ivi ñuu dikgua endenuu koo ve.

Ndee ne'e nuu Ve'e Tentsio'o ni'ixi yu'u ndee nde ina'a ka ndee nduu ñá'a, naxi tee tnuu ni nde de ana kida tyuun da nde; je dikgua ni'ixi yu'u ndee nde ana ndoo da ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, ana nda tnu'u xi tna'a da nde, dikgua ni'ixi teku xi tna'a nda de kunduuvi tna'a nda.

DIIN XI KU II

ANA ÑU'U TNA'A DA DE ANA KIDA TYUU DA VE'E TENTSIO'Ó NE'E NUU XI NI'IVI ÑUU TU'A TNU'U DAVI

Ndee yo'ó kada tyuun xi'in Ve'e Tentsio'ó ne'e nuu xi ni'ivi ñuu:

- I. Ndee Ndutna'a nduu ñá'a kanuu ka ne'e nuu;
- II. Ndee Ne'e Nu Xituva'a, mee nde xakava ndee nwita nuu xi;
- III. Ndee Ne'e Nu xi Ni'ivi Ñuu tu'a Tnu'u Davi, nuu ndee yo'ó kuvi ka kitnu'u naxi kguni tu'a koo, te je mee nde kgua'a ka nakoto ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi,
- IV. Te xakoo tnuu ni koo ina'a ka Ve'e do xiin ndoo ñuu tu'a tnu'u davi, dikgua kuvi yatni ka kgu'u ni'ivi jin na kguni tnu'u ve naxi da ndañu'u ñá'a xi.

Ve'e Tentsio'ó kuendaxi ni'ivi tu'a tnu'u davi, ni'ixi nakgani nde kge'e vi xoo ka ndoo ina'a ka Ve'e xiin kuvi kgu'u ni'ivi ji na kguni tnu'u ve naxi da ndañu'u ñá'a xi tu'a ve koo, je de dikgua ni xa'a ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi; nyava ni'ivaxi da u'uvi ve ni'ivi jin naxi ni'ixi katyi ve, naxi dadavi ini danunu ñani tna'a nda dikgua ni'ixi ndatnu'u ve.

Ndee va'avi ka ne'e nuu, ndee yo'ó ni'ixi ka nduu nde:

- I. Nivi di'i duku te ni'ivi ti'i nununi ka ne'e nuu, ijiniko duku te ka ne'e nuu xi Tentsio'ó jin;
- II. Tee ka ne'e nuu xi Tentsio'ó kgua'a tee tnuu ni in ni'ivi di'i duku te in ni'ivi ti'i ka nduu ve xa'andi xi ndee ka ne'e nuu yo'ó;
- III. Ntsikgu xi ka nduu ina'a ka ndee vaxi vitni kuita nde in Ye'é:
 - a) Xiin ia Ni'ivi kanuu ka Ne'e Nu;
 - b) Xiin Tyu'u tna'a ana da kada tyuun da Di'un;
 - c) Xiin nde'e kuenda xi Yodo;
 - d) Xiin nde'e kuendaxi ñá'a Kuñá'a xi Nda;
 - e) Xiin nde'e kuendaxi ñá'a Dakguaa Nda;
 - f) Xiin nde'e kuendaxi Yodo, ana kuvi da Kutuva'a de ana Ndu Ndaa da xa'a Ñu'u jin;
 - g) Xiin nde'e kuendaxi ñá'a Endenuu Ka Ndoo Nda;
 - h) Xiin nde'e kuendaxi Inuni ni'ixi Ndakoto Ndee Tna'a Nda;
 - i) Xiin nde'e kuenda xi ñá Xika Nu Nda;
 - j) Xiin ndee kuendaxi ana kada tyuun da Di'un jin;
 - k) Xiin nde'e kuendaxi ania'a tyuun kuvi koo,
 - l) De Xii nde'é kuendaxi Tyuun.

IV. In ní'ivi ka ne'e nuu Tentsio'ó jin xa'á Ní'ivi Ñuu tu'a Tnu'u Davi.

Ní'ivi ka ne'e nuu xi ve Ñuu Tu'a Tnu'u Davi nuu ndee Nduu Ñá'a Tentsio'ó, ní'inixi tekú xi ve naxi na ndatnu'u nde, ngue'en kuenda va nde naxi na kakga ve.

Ndee Dukgu ka Ne'e Nuú nakava tee tnuu ni nde in ní'ivi ka Da Teku naxi kuu.

Ana ka ne'e nuu ka nduu ve Xandi xi ndee kada tyuu yo'ó, te na katyi ní'ivi dutyi ka ne'e nuu, kuvi nda'axi nde ina'a ka ndee nduu ñá'a xa tekú xi nde naxi na ka ndatnu'u nde ama na ndu tna'a nde, ana va kuvi kuu nde xaa ve, te do ndee ye'e xa'andi va'a tikgua'a ana va na kanduu ní'ivi xaa jin, de kuvi katane'e nde tatyí tnu'u xi nde, naxi dadava ini nde nuu naxi ndatnu'u jin.

Da ka ndutna'a nde jin, ní'ivi Ne'e Nuú Da Teku ní'ixi da kguni tnu'u ve ndee ne'e nuu u'un kivi yata xi, te na ndutna'a nde kivi xe ndutna'a yu nde jin, duku te do inga ka ñá'a da ndañu'u xi ndatnu'u xi tna'a in kivi xi'in in ñuu yataxi ní'ixi da kguni tnu'u ndee nduu ñá'a jin, te je ní'ixi katane'e tutu naxi ñá' ní'ixi ndatnu'u nde jin.

La Junta de Gobierno celebrará sesiones ordinarias por lo menos cuatro veces al año y las extraordinarias que proponga su Presidente, o en su caso, aquellas que convoquen cuando menos tres de sus miembros.

La Junta de Gobierno sesionará válidamente con la asistencia de por lo menos la mitad más uno de sus integrantes. Las resoluciones se tomarán por mayoría de votos de las y los integrantes presentes, teniendo su Presidente voto de calidad en caso de empate.

Ndee dukgu ka Ne'e Nuú, ña'a yo'ó ní'ixi kada nde:

- I. Ní'ixi ka'andi yu'u mda'a di'un tee tnuu ni da kada tyuun in kuia Ve'e Tentsio'ó ne'e nuu xi ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi;
- II. Ní'ixi katyi ana dadava da ini, naxi kguni de ami'i kguni na katuu Ve'e Tentsio'ó;
- III. Nde'e naxi da ndañu'u xi nuu naxi tyu'un tna'a koo da de tee tnuu ni ndee nduu ñá'a Tentsio'ó xa'á ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de xa'á ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, je dikgua ní'ixi kuita ntyikgu ana ka ndaka da tyuun kgu'u, ní'ixi nde'e tyi ndaa kgua'a;

- IV. Nde'é va'a ana tyu'u tna'a da kada tyuun naxi tee tnuu ni ndee nduu ñá'a Tentsio'ó, xi'in ina'a ka ndee nduu ñá'a Tentsio'ó, de xi'in ina'a ka ndee kida tyuun te mee nde nduu nde mee nde, te je dikgua ni ní'ixi nde'é ana kada tyuun da xi'in ndee vaxi do inxoka diin ñuni'ivi, ntsiiavi naxi na kada ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi ní'ixi tyindee de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi;
- V. Kuvi katyi ñá'a ja ndaa ia naxi tee tnuu ni xa'a ana da kada tyuun da di'un, gukguniva xi ka'andi yu'u ndee ne'e nuu kuendaxi Di'un, te do nyava dutyika vi naxi ní'ixi ndada ndaa, ndeni na kuvi xinukava ania'a tyuun tee tnuu ni koo da;
- VI. Ní'ixi nde'é ami'i da kada tyuun di'un kendo te jado nxao tnuu ni da kada tyuun nikui;
- VII. Ní'ixi nde'e ana ní'idaxi kada tyuun, ana na tee tnuu ni da ní'ivi kanuu ka ne'e nuu, ní'ixi na nduku tyindee ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi;
- VIII. Te na katyi ní'ivi ne'e nuu kuvi da tna'a kada tyuun naxi xakava tee tnuu ni koo da de mda'a di'un nakada da kada tyuun;
- IX. Kuvi datna'a ndaa ia ana ní'idaxi da kada tyuun di'un da ndañu'u xi kguni xi nuu ntsiiavi naxi xikga xi kgua'a nuu naxi kuu kgua'a ñá'a kida tyuun de jin, duku nda'avi ní'ixi da kada tyuun naxi kguni koo.

Ní'ivi ka ne'e nuu xi Ve'e Tentsio'ó nde'e xa'a ní'i ñuu tu'a tnu'u davi, ndee nwita ka nduu ñá'a, ndee jin nakava da ke'enuu ana kgui nu Ve'e Tentsi'ó nde'é xa'a ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi te je kuvi te kanuu ka ne'e nuu Tentsi'ó katyi ana ka nduu ní'ivi ka ne'e nuu jin.

Ní'ivi ka ne'e nuu xi Ve'e Tentsio'ó ní'ivi tu'a tnu'u davi ní'ixi ka nduu ve tikgua te ní'ivi ngaku nuu tyikantyi ní'ixi ka nduu ve te do víi ka vi te do ndatnu'u ve in tnu'u davi. Te je ní'ixi tu'a ve ko naxi ní'ixi kada ve ñá'a ka nduu ñá'a ve jin.

Ní'ivi ka ne'e nuu kjin ñá'a yo'ó ní'ixi kada ve:

- I. Tyu'un tna'a, tee tnuu ni, kutuva'a de nde'é ana kgu'a daa Ve'e Tentsio'ó, nde'é kada da naxi xakoo tnuu ni kada ñá'a yo'ó Ve'é;
- II. Dava'a de kunduu tna'a xi'in ntsiiavi ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, ní'ixi na

nduku ndatnu'u xi'in ni'ivi ñuu jin de na nduku anada kuvi tyindee ni'ivi ñuu;

- III. Ni'ixi kgiuntsa tutu da ndañu'u xi nu ntsiavi naxi da ndañu'u xi kada Ve'e Tentsio'o;
- IV. Kaxi vi ni'ixi kgui kada nda te ia va in ñá'a ku, te yo'o da ndañu'u xi ka'andi yu'u ina'a ka ndee ne'e nuu katyi nde anada kuvi kada nda xa'á naxi ku.
- V. Ni'i Ne'e nuu Ve'e Tentsio'o kuvi dgama ve ndee nduu ñá'a jin te do dikgua da ndañu'u xi ko, ana kuu da kgua'a ni'ixi ka nde'é kgu'u ana kgua'a da tyuun;
- VI. Kuvi da nanuu naxi nde'e ndaa va ia, tya do dikgua xikga xi, tutu kata xi nwui ndee xi ndo'ó kada nda un naxi mdiva kuu;
- VII. Kuvi kanixoo nda mee nda te do ia in ñá'a ndaa va kuu te ndane'e wua in tnu'u;
- VIII. Ni'ixi na nduku ndatnu'u xi tna'a da ia in ñá'a ndaa va ku de dikgua kuvi vivini ndada nda naxi ñá'a kuu jin;
- IX. Ni'ixi katane'e naxi kguni ndada nda un tutu kata xi, naxi tee tnuu ni te ni'ixi nde'é va'a anada kuvi ka tyindee xi ni'ivi ñuu jin, ana na ka ne'e un Tentsio'o jin je kuvi katyi ve naxi kguni ve ndu nda;
- X. Naxi ntee tnuu ni ndee nduu ñá'a yo'o ni'ixi kada da;
- XI. Ni'ixi da kguni tnu'u naxi ndatnu'u de ntee tnuu ni ndee ne'e nuu koo da tyindee ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi;
- XII. Ana tee tnuu ni da tutu kata xi, dikgua ndaa vi ni'ixi da kada tyuun di'un, de je dikgua ni ni'ixi dava'a tutu xiin ka ndee ana ni'idaxi kada tyuun;
- XIII. Dava'a de katane'e ana kgua'a da kada tyuun, de xiin nde'e tyi ke'en kuenda nde'e na ke'enu kutuva'a ana ni'idaxi kada tyuun, de je dikgua ni'ixi da kguni tnu'u ntsiavi ndee kida tyuu Ve'e Tentsio'o naxi ñá'a kuu kgua'a jin,
- XIV. Danunuu ndee ne'e nuu jin ni'i nde kada nde naxi tee tnuu ni Ve'e Tentsio'o kada da xa'a ni'ivi ñuu, ñá'a yo'o diin xi tyindee tna'a xi'in ntsiavi ndee na ke'enu kutuva'a naxi nxikuna'a nde, te dikgua xakoo ntyika tutu kata xi nduu kuendaxi ndee kida tyuun yo'ó.

Ve'e Tentsio'o nakava tyindee ñá'a ndee ka Ne'e Nuu xi Ñuu Tu'a Tnu'u Davi:

- I. Uxi in ni'ivi ñuu tu'a tnu'u davi xi'in ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi, ndee yo'ó ñá'a tyindee tna'a xi'in ndee Ve'e Tentsio'o jin. Ni'ivi na kande'evi ni'ixi tu'a ve tnu'u

davi de ní'ixi katyi ní'ivi ñuu ana kguni ve ka ne'e nuu xi ní'ivi ñuu jin, te je dikgua ní'ixi na nduku ntsi'ivi ní'ivi dí'i tu'a tnu'u davi, de xí'in ve kuvi ka ne'e nu.

- II. Da ndañu'u xi uvi ndee mdakgua de tu'a nde koo xa'á ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, dikgua tyindee nde ní'ivi ñuu;
- III. Da ndañu'u xi uvi ndee ne'e nuu ntyite ñuu nde de kida tyuu nde xa'a ñuu nde de xa'a ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi,
- IV. De je da ndañu'u xi ana ka ne'e nu nuu ndee Neé Nduu Ñá'a Tentsio'o.

Xiin da nani ñá'a da ndañu'u xi uxi in ní'ivi ñuu ka nduu ñá'a, tna'a tee tnuu ni tutu xi Ve'e Tentsio'o nwita ndee ka nduu ñá'a, dikgua ní'ixi kuita ntyikgu koo da nduku ana ka ne'e un xi ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi.

Xiin naka'avi kuendaxi ndee ka nduu ñá'a, xiin ka'avi nda nduu II de III, na'a tee tnuu ni tutu xi Ve'e Tentsio'o, ní'ixi kga'a ndodo nuu ní'ivi jin dikgua kuvi kguni tnu'u ve naxi kuu de ana koo da.

Ndee nduu ñá'a kuendaxi Ñuu Tu'a Tnu'u Davi de nde'evi nde nuu Ve'e Tentsio'o, va'avi ní'ixi nde'e nde de katane'e nde, nuu ina'a ka ndee nduu ñá'a de xí'in nuu ní'ivi dukgu ka ne'e nuu, xa'á kuendaxi ana ní'idaxi nakguni de tyindee ndakoo ñuu tu'a tnu'u davi. Ndee Ne'e Nu Tentsio'o nakava ka ndutna'a nde in in uni yoo, te in ní'ivi ñuu davi ní'ixi kuin, ana na katyi ndee nduu ñá'a jin.

Ndee Ve'e Tentsio'o nakava ka kgumi nde ve'e xiin ka ndoo de yu'u nde ní'ivi jin, ami'i na tee tnuuni xiin ka ndoo nde, na'a tee tnuu ni Tutu xiin Tyu'u Tna'a xa'a iinvi Tentsio'o, ña'a diin xi kuvi yu'ú ntsi'ivi ní'ini ñuu tu'a tnu'u davi de ñani tna'a nda ngaku do nuu tyikantyi.

In in Ve'e nakava ka ndoo ndee ka Ne'e Nu xi ntsi'ivi Nda'a Ñuu De Ñuu tu'a tnu'u davi, xiin ka nde'e, ndatnu'u xi tna'a de kata ne'e naxi da ndañu'u xi kuendaxi ndee nduu ñá'a, kuendaxi ñá'a na nduku ana kada tyuun da xa'a ní'ivi de ndane'e ñuu jin.

Naxi kgumi Ve'e Tentsio'o ne'e nuu xi ñuu tu'a tnu'u davi, yo'o kgua'a naka'avi:

- I. Naxi na kua'a ñá'a ndee tyindee, ndee kgumi endenuu xi, ndee nduu ñá'a Ñuu Ko'oyo, ndee nduu ñá'a Tentsio'o de ndee nduu ñá'a nda'a ñuu;
- II. Naxi na kua'a ñá'a ana va kgumi endenuu xi ve tyindee ve, te in ní'ivi duku te do xiin kida tyuun ní'ivi kge'e, te je kuvi do inxoka diin ñuni'ivi kixi ñá'a tyindee nde jin, ntsiavi ijin ñá'a vani nduu kuendaxi Ve'e Tentsio'o nde'e xa'a ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi;
- III. Kuvi ní'i nde in naxi da ndañu'u xi kuvi kguni xi ní'ivi jin, te je kuvi ní'i nde in ñu'u duku inga ka ñá'a kga'anu;
- IV. Kge'e na'a ñá'a kuvi ní'i nde Ve'e Tentsio'o ne'e nuu xi ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, naxi na kunivani ñá'a ndee kgumi endenuu xi, nda'a Ve'e Tentsio'o ne'e nuu xi ní'ivi ñuu ndu,
- V. Je kuendaxi Ve'e Tentsio'o nduu ania'a di'un na ntsi'ivi te ia naxi na da kada tyuun, ja dikgua tee tnuu ni kuvi koo da.

Naxi nduu kuendaxi Ve'e Tentsio'o ne'e nuu xi ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi nyava kuvi va kgiu'u xga'a, jado kuendaxi ní'ivi ñuu ndu kuvi katyi nda.

Ve'e Tentsio'o ne'e nuu xi ní'ivi tu'a tnu'u davi, mee nde kgua'a nde'e ana kutuva'a da nde naxi ní'i kuenda nde, dikgua kuvi kada tyuu nde de nde'e xa'a ní'i ñuu kguni tyindee jin.

Kgua'a ku nduuvu tna'a xi'in ndee kada tyuun, ana tyu'un tna'a da ka ndaka tna'a kgu'u, dikgua kuvi víi ka ndaka tna'a kgu'u.

Ndee kutuva'a Ve'e Tentsio'o nde'e xa'a ní'ivi ñuu tu'a tnu'u davi, a kanuuvu ndee nde'e kuendaxi ñá'a ní'ixi kutuva'a tna'a nda jin, tutu kata xi Tentsio'o xi nda nwii ndee ñá'a

FICHA TÉCNICA DE LA TRADUCCIÓN	
Lengua	De'en Davi
Variante lingüística	De'en Davi de Chigmecatitlán
Estado	Puebla
Alfabeto utilizado en la traducción	a, d, e, g, i, j, k, l, m, n, ñ, o, p, r, s, t, u, v, w, x, y.
Título del documento traducido	XAKOO TNUU NI NAXI NI'IXI KOO, TAXIVA'A NAXI TU'A NDA DE TYU'UN XA'A NTSIIAVI NDA'A ÑUU DE ÑUU TU'A TNU'U DÁAVI NDOO TENTSIO'O. (Ley de Derechos, Cultura y Desarrollo de los Pueblos y Comunidades Indígenas del Estado de Puebla)
No. de cuartillas	17
Fecha	24 de marzo de 2023
Nombre del traductor (a)	Pedro Pineda Palacios
Comunidad de origen del traductor (a)	Chigmecatitlán, Puebla.

Observaciones	Nuestra variante es semejante a la comunidad vecina de Santa Catarina Tlaltempan, Cambia la entonación en cada pueblo, pero conversamos en De'en Davi sin dificultad.
---------------	---